

YETİŞTİRME YURDUNDAKİ ÇOCUKLARININ ZİHİNSEL VE PSİKO-SOSYAL GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

Doç.Dr. Lâtife BIYIKLI

GİRİŞ

Çocuğun sağlıklı gelişiminde güdülen amaç, onun fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal yönden bir bütün olarak ele alınmasıdır. Ancak uygulamada, gelişimin duygusal yönü ve önemi çoğu zaman gözden kaçmaktadır. Bugün ise, çocuğun duygusal hayatının, zihinsel hayatından önce geliştiği ve zihinsel ve psiko-sosyal gelişimin önemli kaynağını oluşturduğu bilinmektedir (Şemin, 1979).

Duygusal gelişim sevgi olgusuna dayanır. Anne ile ilk yıllarda duygusal yakınlık ve bir sevgi ilişkisi kurabilen çocuk, insanlarla ilişki kurmayı ödüllendirici bir olay olarak algılar. Annesinin onu sevmesi, değer vermesi, onda bir değerli olma duygusunu yaratır. Böylece insanlarca sevileceğine, sevmeye değer bir insan olduğuna ilişkin bir güven duygusu geliştirir.

İlk yıllarda anne ile çocuk arasındaki bu duygusal ilişkiler, tüm gelişimin temelini oluşturur.

Çok küçük yaşlardan beri aile ve özellikle anne bakımından yoksun olarak yuva ya da yetiştirme yurtlarında büyüyen, korunmaya muhtaç çocuklar, çoğu zaman, "kurumsal bakım"ın olumsuz etkilerini taşımaktadırlar.

Bu alanda, Theis (1924), Colfarb, W. (1944), Freud, A ve Burigam (1944), Spitz ve Wolf (1945), Bowlby, J. (1946), Boucebcı, M. ve Yaker (1972), Wormser, R. (1974) gibi araştırmacılar, bu çocukların genelde tüm gelişimlerinin, aile içinde yetişen çocuklara kıyasla daha geri olduğu doğrultusunda bulgular ortaya koymuşlardır.

* Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü Öğretim Üyesi.

Kısıtlıda olsa, ülkemizde de benzer çalışmalar yapılmıştır. (A. Yörükoğlu, 1968, G. Yanbastı, 1971, O. Tuncer, 1974). "Yetiştirme Yurduna Yuvadan Gelen Çocukların Zihinsel ve Psiko-Sosyal Gelişimleri" adı altında yapılan bir araştırmaya dayanan bu bildiri, önceki araştırmaları zihinsel ve psiko-sosyal yönden tamamlar nitelikte sayılabilir.

Bu nedenle araştırmanın temel amacı, yetiştirme yurtlarında bulunan çocukların zihinsel ve psiko-sosyal gelişmelerinin incelenmesidir. Bu amaç çerçevesinde araştırmanın hipotezi, "Yetiştirme yurduna yuvadan gelen çocukların, alt sosyo-ekonomik düzeydeki aynı yaş grubu aileli çocuklara göre zihinsel ve psiko-sosyal gelişimleri daha geridir" şeklinde ifade edilebilir.

Yöntem

Bu araştırmada Ankara ili sınırları içindeki yetiştirme yurtlarından 7,9 ve 11 yaş grubu 60 çocuk, alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen aynı yaş grubu aileli 60 çocuk ile karşılaştırılmıştır. Her yaş grubundan 20'şer kişilik gruplar seçkisiz örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Her iki gruptaki çocuk sayısı toplam 120'dir.

Seçimde dikkate alınan ölçütler:

1. Yetiştirme Yurdu Çocukları için;
 - a) Ana ve babasız olup 0-6 yaş içinde en az üç yılını yuvada geçirdikten sonra yetiştirme yurduna gelmiş olmak,
 - b) Halen bir ilkokula devam ediyor olmak,
 - c) 7, 9, 11 yaşında bulunmak,
2. Alt Sosyo-ekonomik düzeyden aileli çocuklar için:
 - a) Ana baba ve kardeşlerden oluşan bir aileye sahip olmak,
 - b) Ana babasının eğitim düzeyi ilkokulu geçmemek,
 - c) Ailenin geliri asgari geçim düzeyinde bulunmak.

Bilgi toplama araçları

Bu araştırmada zihinsel gelişimi ölçmek için WISC-R Zeka ölçeği, Psiko-Sosyal gelişimi ölçmek için de Uyumsal Davranış ölçeği (AAMD Adaptive Behavior Scale, 1974) kullanılmıştır.

a) *WISC-R Zekâ Ölçeği*;

Weschler'in çocuklar için hazırladığı zekâ testinin, 1974 yılında Amerika'da yeniden uyarlanmış ve standardize edilmiş şeklidir.

Bu araştırma yapılırken, WISC-R'in Türkiye için standardizasyon çalışmaları tamamlanmadığı için, test Türkçeye uyarlanmış haliyle kullanılmıştır. Bu nedenle elde edilen veriler ham puanlar üzerinden değerlendirilmiştir.

WISC-R, yetişkin ölçeklerinde olduğu gibi sözel ve yapal olmak üzere iki alt gruba ayrılan 12 testten oluşmuştur.

b) *Uyumsal Davranış Ölçeği (AAMD Adaptive Behavior Scale, 1974)*;

İki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümü, günlük yaşamda bireyin bağımsızlığı için önemli olan 10 davranış alanındaki becerileri değerlendirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Ölçeğin ikinci bölümü, kişilik ve davranış bozukluğu ile ilgili uyumsal olmayan davranışı ölçmek için düzenlenmiştir. 14 etkinlik alanını kapsamaktadır.

Bulgular ve Yoruma) *WISC-R Zekâ Ölçeği Bulguları*;

Her yaş grubunda zekâ için sözel ve yapal puanları açısından yetiştirme yurdu ve aileli çocuk grupları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı, Hotelling-T¹ testi yöntemiyle araştırılmıştır.

Çizelge 1. Zekâ İçin Hotelling-T. Testi Sonuçları.

Karşılaştırma	Hotelling-T ² değeri	Hotelling-T ² test istatistiği
7 yaş grubu için	26.46	12.88**
9 yaş grubu için	50.83	24.74**
11 yaş grubu için	51.42	25.03**

SD = 2,37

* p 0.05

** p 0.01

Çizelgede görüldüğü gibi, her yaş grubunda, yetiştirme yurdu çocukları ile aileli çocuklar arasındaki fark istatistiksel bakımdan anlamlı bulunmuştur.

Bu test sonuçlarına dayalı olarak t-testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır.

Çizelge 2'de, iki grubun yaşlar hesaba katılmaksızın genel karşılaştırılmasında, aileli çocuklar, yetiştirme yurdu çocuklarından, sözel, yapal ve toplam puanlar bakımından daha ileri bulunmuşlardır.

Çizelge 2. Ailesiz Yetiştirme Yurdu Çocukları ile Alt Sosyo-Ekonomik Çevreden Aileli Çocukların Zihin Gelişim Ölçeği WISC-R'a Göre Genel Karşılaştırılması.

	N	G	\bar{X}	$SH_{\bar{X}}$	\bar{X}_F	SH_F	t
1. Sözel	60	Y.Ç	28.33	11.54	23.03	2.29	10.02**
	60	A.Ç	51.36	13.55			
2. Yapal	60	Y.Ç	29.86	10.64	12.50	1.74	7.16**
	60	A.Ç	41.86	8.32			
3. Toplam	60	Y.Ç	57.70	19.17	35.36	3.38	10.45**
	60	A.Ç	93.06	17.85			

SD = 118

TN = 120

* p 0.05

** p 0.01

Not:

Y.Ç = Yetiştirme Yurdu Çocukları.

A.Ç = Aileli Çocuklar.

Çizelge 3'de, iki grup "sözel" puanları bakımından karşılaştırıldığında, aileli çocukların, yetiştirme yurdu çocuklarına göre 7, 9, 11 yaş gruplarının tümünde anlamlı olarak daha ileri oldukları görülmektedir.

WISC-R'ın sözel alt testlerindeki, genel bilgi, yargılama, aritmetik, benzerlikler, sözcük dağarcığı, sayı dizisi gibi bölümler, dil gelişimini, genel kültürü, yargı ve dikkati ölçerler. Dil gelişimine ilişkin gerilik, yetiştirme yurdu çocuklarının yetişkinlerle yeteri kadar ilişki kuramaması, taklit edecek kişilerin kendi yaş grubu çocuklarından oluşması ve hayal gücü eksikliğinden ileri gelebilir.

Dikkat dağınıklığı, sevgi yoksunu olan bu çocuklarda duygusal umursamazlıktan kaynaklanabilir.

Çizelge 3. Ailesiz Yetiştirme Yurdu Çocukları İle Alt Sosyo-Ekonomik Çevreden Aileli Çocukların Zihin Gelişim Ölçeği WISC-R'nin Sözel Puanlarına Göre 7,9,11 Yaş Gruplarının Karşılaştırılması.

	N	G	\bar{X}	$SH_{\bar{X}}$	\bar{X}_F	SH_F	t
7 Yaş	20	Y.Ç	26.25	12.76	17.45	4.08	4.27**
	20	A.Ç	43.70	13.04			
9 Yaş	20	Y.Ç	27.25	11.24	27.60	3.88	7.10**
	20	A.Ç	54.85	13.25			
11 Yaş	20	Y.Ç	31.50	10.38	24.05	3.46	6.95**
	20	A.Ç	55.55	11.46			

SD = 118

TN = 120

* p 0.05

** p 0.01

Çizelge 4'de her iki grup "yapal" puanlar bakımından karşılaştırıldığında, yine aileli çocukların, yetiştirme yurdu çocuklarına göre 7, 9, 11 yaş gruplarının tümünde daha gelişmiş oldukları görülmektedir.

Zekâ ölçeği WISC-R'nin yapal alt testleri, resim tamamlama, resim düzenleme, küplerle desen, parça birleştirme, şifre, labirent gibi bölümlerden oluşur. Dikkat, hafıza ve el becerisini ölçer.

Yetiştirme yurdu çocuklarının yapal puanlarındaki gerilik, kültürel yoksunluk, ilgi dağınıklığı ve gelişim hızında yavaşlıktan ileri gelebilir.

Çizelge 4. Ailesiz Yetiştirme Yurdu Çocukları İle Alt Sosyo-Ekonomik Çevreden Aileli Çocukların Zihin Gelişim Ölçeği WISC-R'nin Yapal Puanlarına Göre 7,9,11 Yaş Gruplarının Karşılaştırılması.

	N	G	\bar{X}	$SH_{\bar{X}}$	\bar{X}_F	SH_F	t
7 Yaş	20	Y.Ç	27.65	10.69	12.30	3.02	4.06**
	20	A.Ç	39.95	8.31			
9 Yaş	20	Y.Ç	31.05	11.04	13.15	3.06	4.29**
	20	A.Ç	44.20	8.11			
11 Yaş	20	Y.Ç	29.40	10.44	12.05	2.99	4.02**
	20	A.Ç	41.45	8.38			

SD = 118

TN = 120

* p 0.05

xx p 0.01

b) *AAMD Uyumsal Davranış Ölçeği Bulguları*;

Her yaş grubunda, psiko-sosyal gelişim için ölçülen 11 özelliğe ilişkin puanlar açısından, yetiştirme yurdu çocuklar ile aileli çocuklar arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı Hotelling T² test yöntemiyle sınanmıştır. Çizelge 5'de de görüldüğü gibi her yaş grubunda aileli ve yetiştirme yurdu çocuk grupları arasındaki fark istatistiksel bakımdan anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca dayalı olarak t-testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır.

Çizelge 5. Psiko-Sosyal Gelişim İçin Hotelling-T. Test Sonuçları.

Karşılaştırma	Hotelling-T ² Değeri	Hotelling-T ² test istatistiği
7 Yaş grubu için	58.08	3.89**
9 Yaş grubu için	104.51	7.00**
11 Yaş grubu için	98.50	6.59**

SD = 11.28

* p 0.05

** p 0.01

Çizelge 6'da önce aileli çocuklarla, yetiştirme yurdu çocukları, yaşlar göz önüne alınmaksızın, davranış ölçeğinin 11 alanında karşılaştırılmıştır. Farklar anlamlı olup, aileli çocuklar tüm alanlarda daha ileri bulunmuşlardır.

Çizelge 7'de, yaş grupları gözönüne alındığında, 7 yaş grubu aileli çocuklar ile yetiştirme yurdu çocukları arasında sadece "Mesleki Etkinlik" açısından anlamlı bir fark bulunmamış, ölçeğin diğer alanlarında, aileli çocuklar yetiştirme yurdu çocuklarına göre daha ileri bulunmuşlardır.

Çizelge 8'de 9 yaşa göre iki grup karşılaştırıldığında, Bağımsız Etkinlik, Dil Gelişimi, Ev İşleri ve Uyum açısından aralarında bir fark olmadığı görülmüştür.

Çizelge 9'daki, 11 yaş gruplarının karşılaştırılmasında ise; Fiziksel gelişim, Ev İşleri, Mesleki Etkinlik ve Uyum alanlarında fark bulunmamıştır.

Ölçeğin diğer alanları olan Bağımsız Etkinlik, Ekonomik Etkinlik, Dil Gelişimi, Sayı ve Zaman, Kendini Yönetme, Sorumluluk ve

Çizelge 6. Ailesiz Yetiştirme Yurdu Çocukları İle Alt Sosyo-Ekonomik Çevreden Aileli Çocukların Psiko-Sosyal Gelişim Ölçeğine Göre Yaşlar Gözönüne Alınmaksızın Genel Karşılaştırılması. ¹

	G	X̄	SH _{x̄}	X̄ _F	S H _F	t
1. Bağımsız Etkinlik	Y.Ç	69.51	14.69	12.81	2.18	5.85**
	A.Ç	82.33	8.43			
2. Fiziksel Gelişim	Y.Ç	21.70	1.95	0.71	0.27	2.57*
	A.Ç	22.41	0.90			
3. Ekonomik Etkinlik	Y.Ç	10.00	3.41	3.56	0.51	6.95**
	A.Ç	13.56	2.01			
4. Dil Gelişimi	Y.Ç	25.23	6.90	10.13	1.05	9.53**
	A.Ç	35.36	4.32			
5. Sayı ve Zaman	Y.Ç	7.60	2.99	2.35	0.51	4.52**
	A.Ç	9.95	2.68			
6. Ev İşleri	Y.Ç	7.48	4.95			
	A.Ç	8.90	3.29			
7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	7.20	2.69	1.31	0.37	53**
	A.Ç	8.51	1.03			
8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	12.16	4.66	4.50	0.66	674**
	A.Ç	16.66	2.23			
9. Sorumluluk	Y.Ç	3.85	1.96	1.73	0.28	6.13**
	A.Ç	5.58	0.96			
10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	17.73	5.32	6.66	0.76	8.73**
	A.Ç	24.40	2.57			
11. Uyum	Y.Ç	28.75	31.02	12.35	4.43	2.78**
	A.Ç	16.43	14.69			

SD = 118

A.Ç = 60, Y.Ç = 60, TN = 120

* p 0.05

** p 0.01

Toplumsallaşma gibi önemli alanlarda aileli çocuklar lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Çizelge 7. Ailesiz Yetiştirme Yurdu Çocukları İle Alt Sosyo-Ekonomik Çevreden Aileli Çocukların Psiko-Sosyal Gelişim Ölçeğine Göre 7 Yaş Gruplarının Karşılaştırılması.

	G	X	SH _X	X _F	SH _F	t
1. Bağımsız Etkinlik	Y.Ç	60.35	15.99	16.85	4.05	4.15**
	A.Ç	77.20	8.51			
2. Fiziksel Gelişim	Y.Ç	20.80	2.33	1.25	0.59	2.10*
	A.Ç	22.05	1.27			
3. Ekonomik Etkinlik	Y.Ç	8.30	3.07	3.50	1.00	3.49**
	A.Ç	11.80	1.85			
4. Dil Gelişimi	Y.Ç	23.05	7.51	10.55	1.94	5.42**
	A.Ç	33.60	4.38			
5. Sayı ve Zaman	Y.Ç	5.35	2.56	2.55	0.82	3.10**
	A.Ç	7.90	2.63			
6. Ev İşleri	Y.Ç	4.85	4.77	2.90	1.17	.47**
	A.Ç	7.75	2.17			
7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	7.35	2.30	1.00	0.55	1.78
	A.Ç	8.35	0.98			
kendini Yönetme	Y.Ç	11.40	4.32	5.25	1.05	4.96**
	A.Ç	16.65	1.92			
9. Sorumluluk	Y.Ç	3.10	2.02	2.25	0.52	4.29**
	A.Ç	5.35	1.18			
10. Toplumsallaşma	Y.Ç	17.10	6.24	6.70	1.58	4.32**
	A.Ç	23.80	3.30			
11. Uyum	Y.Ç	34.40	37.61	19.30	8.94	2.15*
	A.Ç	15.10	13.62			

SD = 38

x p 0.05

** p 0.01

Y.Ç = 60, A.Ç = 60, TN = 120

Yetiştirme yurdu çocukları kendi yaş grupları arasında karşılaştırıldığında, 9 yaş grubu çocukları, Bağımsız Etkinlik, Sayı ve Zaman, Ev İşleri alanlarında 7 yaş grubu çocuklarından daha ileri bulmuşlardır.

Çizelge 8. Ailesiz Yetiştirme Yurdu Çocukları İle Alt Sosyo-Ekonomik Çevreden Aileli Çocukların Psiko-Sosyal Gelişim Ölçeğine Göre 9 Yaş gruplarının Karşılaştırılması.

	G	X ⁻	SH _{X⁻}	X ⁻ _F	SH _F	t																																																																																																
1. Bağımsız Etkinlik	Y.Ç	70.20	11.968	45.70	35.24	1.29																																																																																																
	A.Ç	115.90	157.18				2. Fiziksel Gelişim Gelişim	Y.Ç	21.60	1.75	0.90	0.41	2.16*	A.Ç	22.50	0.60	3. Ekonomik Etkinlik	Y.Ç	10.20	2.82	3.60	0.72	4.93**	A.Ç	13.80	1.64	4. Dil Gelişimi	Y.Ç	24.20	5.25	46.40	35.10	1.32	A.Ç	70.60	156.89	5. Sayı ve Zaman	Y.Ç	7.25	1.71	2.75	0.69	3.93**	A.Ç	10.00	2.61	6. Ev İşleri	Y.Ç	8.05	4.03	0.55	1.29	0.42	A.Ç	8.60	4.15	7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	6.65	2.51	2.05	0.58	3.52**	A.Ç	8.70	0.65	8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	11.95	5.04	4.90	1.21	4.02**	A.Ç	16.85	2.05	9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**	A.Ç	5.60	0.68	10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76
2. Fiziksel Gelişim Gelişim	Y.Ç	21.60	1.75	0.90	0.41	2.16*																																																																																																
	A.Ç	22.50	0.60				3. Ekonomik Etkinlik	Y.Ç	10.20	2.82	3.60	0.72	4.93**	A.Ç	13.80	1.64	4. Dil Gelişimi	Y.Ç	24.20	5.25	46.40	35.10	1.32	A.Ç	70.60	156.89	5. Sayı ve Zaman	Y.Ç	7.25	1.71	2.75	0.69	3.93**	A.Ç	10.00	2.61	6. Ev İşleri	Y.Ç	8.05	4.03	0.55	1.29	0.42	A.Ç	8.60	4.15	7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	6.65	2.51	2.05	0.58	3.52**	A.Ç	8.70	0.65	8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	11.95	5.04	4.90	1.21	4.02**	A.Ç	16.85	2.05	9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**	A.Ç	5.60	0.68	10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52						
3. Ekonomik Etkinlik	Y.Ç	10.20	2.82	3.60	0.72	4.93**																																																																																																
	A.Ç	13.80	1.64				4. Dil Gelişimi	Y.Ç	24.20	5.25	46.40	35.10	1.32	A.Ç	70.60	156.89	5. Sayı ve Zaman	Y.Ç	7.25	1.71	2.75	0.69	3.93**	A.Ç	10.00	2.61	6. Ev İşleri	Y.Ç	8.05	4.03	0.55	1.29	0.42	A.Ç	8.60	4.15	7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	6.65	2.51	2.05	0.58	3.52**	A.Ç	8.70	0.65	8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	11.95	5.04	4.90	1.21	4.02**	A.Ç	16.85	2.05	9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**	A.Ç	5.60	0.68	10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52																
4. Dil Gelişimi	Y.Ç	24.20	5.25	46.40	35.10	1.32																																																																																																
	A.Ç	70.60	156.89				5. Sayı ve Zaman	Y.Ç	7.25	1.71	2.75	0.69	3.93**	A.Ç	10.00	2.61	6. Ev İşleri	Y.Ç	8.05	4.03	0.55	1.29	0.42	A.Ç	8.60	4.15	7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	6.65	2.51	2.05	0.58	3.52**	A.Ç	8.70	0.65	8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	11.95	5.04	4.90	1.21	4.02**	A.Ç	16.85	2.05	9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**	A.Ç	5.60	0.68	10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52																										
5. Sayı ve Zaman	Y.Ç	7.25	1.71	2.75	0.69	3.93**																																																																																																
	A.Ç	10.00	2.61				6. Ev İşleri	Y.Ç	8.05	4.03	0.55	1.29	0.42	A.Ç	8.60	4.15	7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	6.65	2.51	2.05	0.58	3.52**	A.Ç	8.70	0.65	8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	11.95	5.04	4.90	1.21	4.02**	A.Ç	16.85	2.05	9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**	A.Ç	5.60	0.68	10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52																																				
6. Ev İşleri	Y.Ç	8.05	4.03	0.55	1.29	0.42																																																																																																
	A.Ç	8.60	4.15				7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	6.65	2.51	2.05	0.58	3.52**	A.Ç	8.70	0.65	8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	11.95	5.04	4.90	1.21	4.02**	A.Ç	16.85	2.05	9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**	A.Ç	5.60	0.68	10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52																																														
7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	6.65	2.51	2.05	0.58	3.52**																																																																																																
	A.Ç	8.70	0.65				8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	11.95	5.04	4.90	1.21	4.02**	A.Ç	16.85	2.05	9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**	A.Ç	5.60	0.68	10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52																																																								
8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	11.95	5.04	4.90	1.21	4.02**																																																																																																
	A.Ç	16.85	2.05				9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**	A.Ç	5.60	0.68	10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52																																																																		
9. Sorumluluk	Y.Ç	3.95	1.57	1.65	0.438	4.30**																																																																																																
	A.Ç	5.60	0.68				10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**	A.Ç	24.45	2.45	11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52																																																																												
10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	18.75	3.91	5.70	1.03	5.50**																																																																																																
	A.Ç	24.45	2.45				11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14	A.Ç	17.10	15.52																																																																																						
11. Uyum	Y.Ç	26.00	31.04	8.90	7.76	1.14																																																																																																
	A.Ç	17.10	15.52																																																																																																			

SD = 38

Y.Ç = 20, A.Ç = 20, TN = 40

* 0.05

** p 0.01

9 ve 11 yaş grubu çocukları arasında ise sadece Ev İşleri ve Uyum açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Sonuç olarak yetiştirme yurdu çocuklarının 7 ve 9 yaş grupları arasında, 9 ve 11 yaş gruplarına kıyasla psiko-sosyal gelişim alanında benzer özellikler vardır.

Çizelge 9. Ailesiz Yetiştirme Yurdu Çocukları İle Alt Sosyo-Ekonomik Çevreden Aileli Çocukların Psiko-Sosyal Gelişim Ölçeği Puanlarına Göre 11 Yaş Gruplarının Karşılaştırılması.

	G	X ⁻	SH _x ⁻	X _F	SH _F	t
1. Bağımsız Etkinlik	Y.Ç	78.00	10.47	10.90	2.55	4.25**
	A.Ç	88.90	4.62			
2. Fiziksel Gelişim	Y.Ç	22.70	1.21	0.00	0.30	0.00
	A.Ç	22.70	0.57			
3. Ekonomik Etkinlik	Y.Ç	11.50	2.50	3.60	0.59	6.08**
	A.Ç	15.10	0.85			
4. Dil Gelişimi	Y.Ç	28.45	6.84	8.45	1.81	4.65**
	A.Ç	36.90	4.37			
5. Sayı ve Zaman	Y.Ç	10.20	2.39	1.75	0.53	3.25**
	A.Ç	11.95	0.22			
6. Ev İşleri	Y.Ç	9.55	5.02	0.80	1.28	0.62
	A.Ç	10.35	2.81			
7. Mesleki Etkinlik	Y.Ç	7.60	3.21	0.90	0.78	1.15
	A.Ç	8.50	1.35			
8. Kendi Kendini Yönetme	Y.Ç	13.15	4.65	3.35	1.20	2.77**
	A.Ç	16.50	2.74			
9. Sorumluluk	Y.Ç	4.50	2.09	1.30	0.51	2.53*
	A.Ç	5.80	0.95			
10. Toplum-sallaşma	Y.Ç	17.35	5.65	7.60	1.31	5.76**
	A.Ç	24.95	1.70			
11. Uyum	Y.Ç	25.95	23.67	8.85	6.33	1.39
	A.Ç	17.10	15.52			

SD = 38

Y.Ç = 20, A.Ç = 20, TN = 40

* p 0.05

** p 0.01

Uyumsuzluk, 7 yaş grubu yetiştirme yurdu çocuklarında yoğunlaşmaktadır.

Yetiştirme yurdu 7 yaş grubunu oluşturan çocuklar, 0-6 yaşını yuvada tamamlayıp yetiştirme yurduna o yıl içinde gelen çocuklardır. Aynı zamanda 7 yaş, okula başlama yaşıdır da. Bu nedenle çocuk değişik iki ortamla karşılaşmış ve uyumsuzluk bu nedenle bu yaşta yoğunlaşmış olabilir.

Tartışma

Temelde duygusal gelişimin zihinsel ve psiko-sosyal gelişim üzerine etkisini saptamayı amaçlayan bu araştırmanın kendi sınırlığı içinde elde edilen bulgularına dayalı olarak şunlar söylenebilir:

Duygusal gelişim, diğer gelişimleri de etkilemektedir.

Aile yaşantısı görmemiş, sevgiden yoksun, önce yuvaya sonra yetiştirme yurduna gelmiş çocuğun, aileli çocuğa kıyasla, özellikle zihin gelişimi geri kalmıştır.

Psiko-sosyal açıdan durum daha değişiktir. İki grubu karşılaştırmak için kullanılan AAMD Uyum Skalası ile ölçülen özellikler bakımından önemli farklılıklar bulunmuştur. İki grup arasında en belirgin farklılıklar, Uyum, Toplumsallaşma, Sorumluluk, Dil Gelişimi ile Bağımsız Etkinlikler, alanlarında olmaktadır.

Bu alanlarda aileli çocuklar, yetiştirme yurdu çocuklarından daha ileridirler.

Bulguların en önemlilerinden biri de, uyumsuzluğun yetiştirme yurdu çocuklarının 7 yaş grubunda odaklaşmasıdır.

Yetiştirme yurdu çocuklarının genel gelişimdeki gerilikleri, bir yandan sevgisiz geçen ilk yılların olumsuz etkisi, bir yandan da, kurum koşullarının bunu pekiştirici olmasına bağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Bıyıklı, L.** "Yetiştirme Yurduna Yuvalardan Gelen 7-11 Yaş Çocuklarının Zihinsel ve Psiko-Sosyal Gelişimlerinin İncelenmesi", Basılmamış Doçentlik Tezi. A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara 1982.
- Boucebei, M. et Yaker, A.** "Milieu Institutionnel Tres Defavorable et Carence Grave, Precoce, Durable de Soins Maternels". *Enfance*, Janvier-Avril 1976, Paris, No: 1-2.
- Bowlby, J.** *Soins Maternels et Sante Mentale*. O.M.S. Geneve; 1954.
- Burlingham, D., Freud, A.** *Enfants Sans Famille*. P.U.F., 1949.

- Clifford, T. Morgan.** *Psikolojiye Giriş*. Çev. Hüsni Arıcı, I. Savaşır, Olcay İmamoğlu ve diğerleri. H.Ü. Psikoloji Bölümü Yay. Yayın No: 1, Ankara, 1981.
- Çocuk Gelişiminin Temel İlkeleri*. Boğaziçi Üniversitesi, İdari Bilimler Araştırma ve Uygulama Enstitüsü M.E.B. Ankara, 1979.
- Epir, S.** *İlkokul Çocukları İçin AAMD Uyumsal Davranış Skalası (1974 Revizyonu) Türkçe Adaptasyon*. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi, Ankara, 1976.
- Freud, A. et Stern, G.** "Enfants Sans Famille". *Sauvegarde*, No: 18, Fevrier, 1948.
- La Carence De Soins Maternels. Chaiers De Sante Publioue* No: 14, O.M.S. Geneve; 1962.
- "L'Enfant en institution" Travaux des commissions, *Revue Internationale de l'enfant*. Decembre 1971, 11-12 Geneve.
- Malrieu, P.** "La Vie Affective de L'enfant" Ed. du Scarabee, Paris: 1971.
- Savaşır, I., Şahin, N.** "W.I.S.C. Uyarlama Çalışmaları ön rapor-1". *Psikoloji Dergisi*, Psikologlar Derneği, Cilt: 1, Sayı: 1, Mart, Ankara 1978.
- Şemin, R., Ruh Sağlığı.** İ.Ü. Ed. Fak. Yyn. No: 2312, İstanbul 1977.
- Tuncer, O.** "Yetiştirme Yurdunda Kalan Çocukların Okula Uyum ve Başarı Sorunları". *Tıp Dünyası Mecmuası*. 1974, 47, 3.
- Yanbastı, G.** "Anne Yoksunluğunun 7-11 Yaşları Arasında Zihinsel Yetenekler ve Okul Başarısı Üzerine Etkileri". *IX. Milli Psikiyatri Nörolojik Bilimler Kongresi*. 24-29 Eylül, İstanbul 1973.
- Yörükoğlu, A.** "Çocuk Ruh Sağlığı ve Yüksek Risk Ortamları". 13. *Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi*. Ajans-Türk, Ankara 1978.